

PROGRAM KOMPUTERYZACJI BIBLIOTEKI ZESPOŁU SZKÓŁ EKONOMICZNYCH IM. MIKOŁAJA KOPERNIKA WE WROCŁAWIU

Opracowała: mgr Grażyna Korkus – nauczyciel bibliotekarz Zespołu Szkół Ekonomicznych we Wrocławiu

WSTĘP

W XXI wieku techniki komputerowe zawładnęły prawie wszystkimi dziedzinami życia. Wykorzystywane są do dostarczania informacji, wykonywania obliczeń, edytowania tekstów i grafiki oraz wielu innych zadań.

Większość dzisiejszych uczniów w swojej późniejszej pracy zawodowej często będzie musiała korzystać z różnych programów komputerowych. I właśnie komputeryzacja biblioteki pozwala znacznie usprawnić jej działalność organizacyjną i pedagogiczną, a przez to wspierać proces kształtowania kultury informatycznej uczniów.

Potencjalne korzyści wynikające z komputeryzacji biblioteki można podzielić na dwie grupy:

- I. Korzyści użytkowe, dydaktyczne i wychowawcze dla uczniów i nauczycieli:
 - stworzenie doskonałej bazy informatycznej dzięki możliwości zróżnicowanego wyszukiwania informacji katalogowych, kartotekowych oraz sporządzania zestawień bibliograficznych,
 - umożliwienie uczniom samodzielnej nauki z wykorzystaniem programów multimedialnych,
 - praktyczne wykorzystywanie przez uczniów wiedzy nabytej w pracowni informatycznej oraz zapoznawanie się (pod opieką bibliotekarza) z działaniem prostych programów użytkowych.

- II. Korzyści użytkowe dla bibliotekarza:
 - skomputeryzowana biblioteka spowoduje unowocześnienie placówki szkolnej i nada jej rangę na miarę XXI wieku,
 - wzrost prestiżu biblioteki wśród uczniów, a co za tym idzie wzrost zainteresowania książką i zwiększenie czytelnictwa,
 - istnienie komputerowych katalogów umożliwi realizację na odpowiednim poziomie ścieżki „Edukacja czytelnicza i medialna”, a w szczególności treści związanych z automatycznym wyszukiwaniem informacji,
 - usprawnienie pracy bibliotekarza w zakresie opracowywania zbiorów wszelkiego rodzaju: książek, artykułów z czasopism, dokumentów filmowych, dźwiękowych, elektronicznych; praca z systemem obsługi bibliotecznej pozwala na wprowadzenie tylko jeden raz informacji o dokumentach do formularza opisu bibliograficznego – program sam powiela te informacje we wszystkich katalogach, kartotekach, kartach katalogowych i kartach książki,
 - natychmiastowe uzyskiwanie wartości zbiorów bibliotecznych,
 - wydruk wszelkiego rodzaju materiałów bibliotecznych,

- automatyzacja skontrum – czas zamknięcia biblioteki w celu inwentaryzacji maksymalnie się skraca,
- komputerowa rejestracja wypożyczeń pozwala kontrolować zapotrzebowanie na poszczególne rodzaje dokumentów i tym samym na racjonalne zakupy,
- podłączenie biblioteki do sieci internetowej oprócz dodatkowej bazy informacji daje możliwość zaprezentowania jej na własnej stronie www.

Opracowując program komputeryzacji biblioteki Zespołu Szkół Ekonomicznych korzystałam z własnych doświadczeń związanych z użytkowaniem w swojej pracy różnych programów komputerowych.

Stwierdzam, że zautomatyzowanie biblioteki to proces długotrwały, a korzyści z niego płynące mogą być odczuwane dopiero po kilku, a może nawet kilkunastu latach.

Muszę zaznaczyć, że księgozbiór liczy obecnie około 25 tysięcy woluminów, a ich wprowadzaniem do bazy zajmuję się tylko ja.

Oczywiście wykonuję również wszelkie inne obowiązki nauczyciela bibliotekarza.

Cele komputeryzacji:

- ❖ zgromadzenie sprzętu i oprogramowania niezbędnego do unowocześnienia biblioteki,
- ❖ utworzenie komputerowej bazy danych o zbiorach i czytelnikach,
- ❖ stworzenie doskonałej bazy informacyjnej o dokumentach znajdujących się w bibliotece poprzez udostępnienie modułu wieloaspektowych poszukiwań w istniejących katalogach i kartotekach,
- ❖ usprawnienie pracy bibliotekarza dzięki uwolnieniu go od wielu żmudnych i powtarzających się czynności, np. powielanie kart katalogowych, obliczanie statystyki dziennej i okresowej,
- ❖ przekształcenie biblioteki w centrum medialne szkoły, w którym można:
 - wykorzystywać programy multimedialne do nauki i pracy własnej,
 - korzystać z informacji poprzez sieć internetową,
 - rozwijać swoje zainteresowania,
 - utrzymywać kontakty koleżeńskie z uczniami innych szkół na całym świecie,
 - nauczyć się obsługi prostych programów użytkowych.

Plan komputeryzacji biblioteki Zespołu Szkół Ekonomicznych im. Mikołaja Kopernika we Wrocławiu

I etap – przygotowanie biblioteki do komputeryzacji

Zadania	Formy realizacji	Termin realizacji
Zgromadzenie sprzętu niezbędnego do komputeryzacji biblioteki	Otrzymanie zestawu komputerowego z CD i kolorowym monitorem, drukarką HP 840C. Zainstalowanie oprogramowania Windows 98 i Office 2000	Wrzesień 2001
Wybór programu obsługi bibliotecznej	Zakup i zainstalowanie programu MOL 2000+	Marzec 2002
Zdobycie umiejętności korzystania z różnych programów i technik komputerowych	Uczestnictwo w 30-godz. kursie doskonalenia „Obsługa programu komputerowego Biblioteka Szkolna MOL”; 45-godz. kursie doskonalenia „Nowoczesny bibliotekarz. Wykorzystanie komputera w pracy bibliotekarza”; 22-godz. kurs „Centrum multimedialne w szkole” Wnikliwa analiza instrukcji MOL-a 2000+	23-26 kwietnia 2001 r. 4-19 czerwca 2001 r. 3-8 grudnia 2001 r. marzec 2002
Wybór metody tworzenia bazy danych	Analiza artykułów dotyczących różnych sposobów wprowadzania danych Decyzja o wprowadzaniu zbiorów na podstawie księgi inwentarzowej oraz z autopsji	Marzec 2002

II etap – komputeryzacja biblioteki

Utworzenie komputerowej bazy danych bibliograficznych o dokumentach bibliotecznych	Wprowadzanie danych o zbiorach do bazy komputerowej w następującym porządku: - bieżące wprowadzanie najnowszych dokumentów (opisy pełne – z autopsji) - retrospektywne wprowadzanie księgozbioru głównego (opisy skrócone) Systematyczne uzupełnianie danych w pozycjach zarejestrowanych z niepełnym opisem	Od marca 2002 r. Po wprowadzeniu wszystkich dokumentów
--	---	---

	Prowadzenie automatycznej rejestracji druków ciągłych Stopniowe budowanie katalogów i kartoteki zagadnieniowej	Od stycznia 2004
Wykorzystanie komputera jako narzędzia wzbogacającego i usprawniającego pracę szkolnej biblioteki	Zastosowanie programu Microsoft Excel: <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie dziennej i okresowej statystyki czytelnictwa, - sporządzanie wykazów książek, - przetwarzanie i graficzne przedstawianie różnych zjawisk na podstawie danych liczbowych Zastosowanie programu Microsoft Word: <ul style="list-style-type: none"> - przygotowanie dokumentów bibliotecznych (planów pracy, sprawozdań i in.), - komputerowe opracowywanie scenariuszy uroczystości szkolnych i imprez czytelniczych, - sporządzanie napisów, ogłoszeń, plakatów i dyplomów na potrzeby szkoły oraz biblioteki, - przygotowywanie pomocy dydaktycznych do zajęć z edukacji czytelniczo-medialnej Zastosowanie programu PowerPoint jako narzędzia uatrakcyjniającego zajęcia czytelniczo-medialne	Od września 2003 r. Od września 2001 r. Od września 2002 r.
Utworzenie zbioru programów multimedialnych	Systematyczne gromadzenie dokumentów medialnych	Od września 2002 r.

III etap – szeroki dostęp do informacji

<p>Dostęp czytelników do informacji zawartych w bazach danych</p> <p>Prowadzenie komputerowej rejestracji wypożyczeń i zwrotów</p>	<p>Zakup lub przejęcie minimum dwóch komputerów</p> <p>Utworzenie lokalnej sieci bibliotecznej składającej się z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - komputera głównego - z zainstalowanym systemem zawierającym bazę danych, - końcówki w wypożyczalni rejestrującej przede wszystkim wypożyczenia i zwroty książek, - końcówki dla użytkowników biblioteki udostępniającej dane o zbiorach i kartotekach bibliograficznych 	<p>Po zakończeniu II etapu komputeryzacji oraz uzyskaniu niezbędnego sprzętu i oprogramowania</p>
--	--	---

IV etap – przekształcenie biblioteki w centrum medialne szkoły

<p>Przemiana tradycyjnej szkolnej księżnicy w nowoczesny ośrodek dydaktyczno-informatyczny</p>	<p>Gromadzenie i udostępnianie programów multimedialnych</p> <p>Włączenie biblioteki do sieci internetowej i jej prezentacja poprzez biblioteczny serwis www</p>	<p>W zależności od możliwości finansowych szkoły</p>
<p>Wspomaganie przez nauczycieli bibliotekarzy procesu kształtowania kultury informatycznej uczniów</p>	<p>Praca dydaktyczna bibliotekarza z uczniami w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyszukiwania informacji w katalogach komputerowych, - korzystania z zasobów Internetu, - zastosowania prostych programów użytkowych 	

Opracowany przeze mnie program komputeryzacji biblioteki ZSE we Wrocławiu nie jest w pełni opatrzony dokładnymi datami, ponieważ niektórych terminów nie można było zaplanować w chwili jego tworzenia. Zależą one bowiem od wielu czynników nieprzewidywalnych (np. finanse szkoły, ilość osób zatrudnionych przy komputeryzacji).

Mam jednak nadzieję, że przejście do IV etapu zajmie mi nie więcej niż 4-5 lat. Niektórym może się to wydawać bardzo długo, ale trzeba pamiętać, że przemiana tradycyjnej biblioteki w nowoczesny ośrodek medialny to proces niesamowicie czasochłonny (obliczony na efekty odległe w czasie) oraz bardzo kosztowny.

Trzeba jednocześnie podkreślić, że jest to również proces konieczny, dający nieocenione korzyści użytkowe, wychowawcze i dydaktyczne dla całej społeczności szkolnej. Z tego właśnie powodu i ja podjęłam decyzję o zmodernizowaniu swojego miejsca pracy. Wierzę, że w niedalekiej przyszłości moja szkoła będzie mogła pochwalić się biblioteką – nowoczesnym centrum medialnym.